

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא ע"ז.

עין משפט
נר מצוה

י"א א מ"י פ"ט מהל' שבתות הלכה ו סמג
ע"ז פט טו"ש ח"מ ס' ש"ג ע"ד ו ר"ב אלפס
כ"ב ב מ"י פ"ז דף קפ"א:
סעף א:
ב"א ג ד ה מ"י שם הלכה
ז סמג שם טו"ש ע'
ח"מ ס' ש"ג ע"ד א:
ב"ב ו ז טו"ש ח"מ ס' ש"ג
ע"ד א:
ב"ג ח ט טו"ש ע"ד שם סעף
ו:
ב"ד י כ טו"ש ע"ד שם סעף
ה:
ב"ה ל מ טו"ש ע"ד שם
סעף ו:
ב"ו נ מ"י שם הלכה ד
סמג שם טו"ש ח"מ
ס' ש"ג ע"ד ד:
ב"ז ס' מ"י שם טו"ש ע"ד שם
סעף ה:

דאגרי אגורי דוולא ואתא מטרא פסידא דפועלים. משמע הכא דהלכה כרצא דליכא מאן דפליגי ומימה דלאמר צמי שאלחו (גיטין 97 ע"ד: ועס ד"ה רצה) ההוא דלאמר ליה לארסיה כ"ע דלו תלתא וסקלי ריצעא ואת דלי ארבעה וסקול תלתא לסקוף אחי מטרא אמר רב יוסף הא לא

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דלה רצה אמר רב הא לא אנטריך ומפרש טעמא דרצה משום דמשמיה רחימי עליה ומוכח התם דהלכה כרצה וי"ל דדוקא צאריס שורד לקרקע צאריסות נותן לו השלש אפילו אחי מיטרא מספק דשמה לא אחי כמו שאר אריסי דסקלי ריצעא אפי' אחי מיטרא לא ינטרך דללות תלתא אלא כרצה פועלים שאינם אריסין אלא נותן להם שכירות על המלאכה אפי' התחילו במלאכה אין להם ליטול אלא לפי מה שעשו כיון דלא נחמי לארעא להיות בחוקת אריסין: **ואתא מיטרא בריצה** פסידא דפועלים. לפרסי דגרסי בליליא ז"ל דמיירי כסירה לארעיה דצלא סייר לא היו פסידא דפועלים דלאמר רצה צההוא דלעיל ואנטריך הך דהכא לאשמועינן דצמתי נהרא פסידא דבעה"צ (ס' דלע"ג דסיירו לארעא דלעיל צההיא דריפקא לא שייך לאשמועינן צאתא נהרא דאין רגילות על ידי גדול נהר דמתמלי ארעא מיה שלא תהא ראויה לריפקא בשביל כך ומההוא דוולא דהכא אפילו היה מפליג צין סירה ללא סירה לא הוה שמעינן מינה ההיא דריפקא דה"א דגבי ריפקא אפילו סירה לא היו פסידא דפועלים דלא היה להם לידע דמתמלי מיה כ"כ ע"י מיטרא שלא יוכלו לרפוק צה אצל הוא מכיר קרקעו שהמטר מונעה מריפקא ולא היה לו צדק להליכן שם ועי"ל דהכא גבי דוולא אפי' לא סירה היו פסידא דפועלים ולהכי לא מפליג צה צין סירה ללא סירה כצאריך דהתם אי לא סירה לא היו פסידא דפועלים לפי שהפועלים אין להם לידע שהמטר ימנע קרקעו מריפקא אצל צוולא רוב השדות מתמלאות צהם יאוריס על ידי המטר ולא היה לו לירא יותר מפועלים ולא פשע צמה (ס' שהוליס שם: **ופסק נהרא בפלגא דיומא**. הכא נקט פלגא דיומא משום דפלגא דיומא עבד דפסיק טפי על ידי גדולין ממנו להשקות השדות: **עביר דפסיק פסידא דבעה"ב**. גבי ואתא נהרא דלעיל לא מפליג צין רגיל למיתי ללא רגיל דסתמא עבד למיתי שלכך יש צו חריצין להוליך המים בכל השדה ולא מפליג צין צני ההוא מתא לצני מתא אחריתי דאפילו איתנהו צההוא מתא היו פסידא דבעה"צ דלאן להם לידע ענין שדה אס צה מן הנהר לתוכה אצל אס פסק הנהר יודעין כל צני העיר:

יד פוער ע"ה העירונה. כלומר אינה על התחמונה כדקאמר מה שצריך לשכור פועלין ציוקר: **רב** ולא

פסידא דפועלים. גשמים שירדו הפסד פועלים הוא דלא יהיז לכו מדי דלאמר להו מזליכו גרס: לא סירה מאורסא פסידא דבעל הצית. דלאמר ליה מי יימר דלדעתא דההוא ארעא אגרמין: **דוולא**. להשקות שדות: **ואתא מטרא**. והשקה אותה ואינה צריכה לדוולא: **אסא נהרא**. גדל הנהר ועלה וכנסו צמחיין העשויין צשהו ומאן היא שמה ואינה צריכה לדוולא: **פסידא דבעל הצית**. דפועלים אין יודעין צמנהג שדהו שיהא נהר עולה להשקותו אן הוא היה יודע: **ופסיק נהרא**. צממנו משקיין: **אכלוסי דמחווה**. צמחוחה הוא עירו של רצה היו צני אדם הרגילים לשאת משאות תמיד וכשושצין צטלים קשה להן: **יד פועל על העליונה**. ואפילו הוא חוזר צו דיכול לחזור צו דכתיב (ויקרא סה) כי עבדי הם ולא עבדים לעבדים ומהכא יליף לה ו"צפ"ק דקדושין (97 ע"ד:): **פשיטא**. דכי גמרי שני סלעים הוא דסקלי: **דאייקר עבדסא**. הוקרו פועלים: **ואימרו**. לשון הפרש ומזור אמור ומתרחק מן הדבר וצלשון המקרא דומה לו כעת צמרוס ממירא (איזב ט): **פייסינהו**. הרצה תמנויס: **מהו דסימא**. כיון דיד פועל על העליונה: **פשיטא**. דאס סלע מיה מה שעשו נותן להם סלע אלא מיה יתן: לא **ליכא דול עבדסא מעיקרא**. כששכרן היו פועלין צוול: **ואגרינהו צטפי זווא**. ואלו לא רצו להשתכר כשאר פועלים והוסיף להם זוז כשפסק להן סלע על חציה לא היה ראוי אלא לסלע חסר דינר: **והפסא אייקר עבדסא**. וקס צטפי זוחא ששאר פועלים יטלו עליו סלע: **מהו דסימא**. הואיל ולרצנן יד פועל על העליונה מצי אמרי ליה כו': לא קיס לנו. לא הייתם יודעים שתיזו ראויין ליטול סלע ואני צדך היה אפשי לשכור וראיתי צבעתס שלא תתרו צפחות מסלע ואמתי להוסיף זוז על שר פוליה כדי ליטול סלע להשלים לצונס: **הפסא דקיס לנו**. שהכל נוטלין סלע כרצונס על זאת לא התנתי להוסיף: **מהו דסימא**. הואיל ואמר רבי דוסא יד פועל על התחמונה טעמיה משום דתפיס צעל הצית הוא והשמה כי פייסוהו פועלין מצי אמר להו וכו': **סלע נוסן להס סלע**. ואס העמיד להיעשות יכול הוא לגמרו צשכירות סלע נותן להם צמה שעשו סלע: לא צריכא דול **עבדסא שסא**. לכך יגמור צסלע אצל צשעת התנאי היה חציה ראוי ליותר מסלע והן כשפסקו על כולה צ' סלעים דחוקיס היו ואחילו גציה: **מהו דסימא**. הואיל ולרצני דוסא יד פועל על התחמונה נימא להו צציר זוחא אמריתו לי צציר זוחא שקולו והרי הכל עושים חציה צסלע טלו אתס צמה שעשיתס סלע חסר זוז: **קמ"ל** דלאמר ליה כי אמרינן לך אדעתא דלא קיס לך לעשות צסלע וראינון שאי אפשרי להוסיף נתרצינו שר פוליה: **הפסא דקיס לך**. אי אפשינו צפחות מיכן שהרי צסלע נתרצית: שכיר יוס: שאני ליה צין שכירות לקבלות. דגבי שכירות איתא להאי טעמא דעבדי הס' ולא עבד אלא לעצמו ורצני דוסא צקבלות מייירי דקמני קיבלו קמה לקצור ורצני צשכיר יוס: עבדים לעבדים אצל צקבלות אין זה

(א) פי' שהפועלים בני אותה העיר יודעים מנהג הנהר. הנה המנהג, (ב) פי' הרמב"ם חופרי ארמה, (ג) ז"ל מהגרייכו. ועי' [ד] (ז) צ"ק קטו: לעיל י' (ח) ע"י מוס' קדושין ת. ד"ה חלה שלשן, (ט) [לעיל יוד. וצ"ק קטו:]; (י) [לפסק. רש"ש,] (יא) [ויקרא סה].

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה ואתא וכו' ואצ"ג דסיירו: (ב) בא"ד ולא פשע צמה שלא הוליס שם:

גליון הש"ס
גמ' בין שכירות לקבלות. עין לעיל דף מה ע"ה מוס' ד"ה והא:

הגהות הגר"א
[א] גמ' (היזב להו) תל"מ: [ב] שם ולסוף. ר"ב צבעת עשייתו האלי:

מוסף רש"י
פועל יכול לחזור בו אפילו בהצי היום. שאינו עולה שום צה לעצו לו שכרו מאן ואיך לחזור בו יחזור צו (ע"ד י').